

Dr. H.F. Kohlbrugge

Ziende op de oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Hebr. 12 vers 2.

Er vraagde eens iemand aan de Heere: *"Heere! zijn er ook weinigen, die zalig worden?"* En wat antwoordde de Heere daarop? Hij zeide "Ja" noch "Nee", maar: "Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen." (Luc. 13: 23vv) Wat kan toch de Heere onder deze "enge poort" verstaan hebben? Laat mij u dit aanschouwelijk maken. De steden in het Oosten hadden grote en hoge poorten, door welke men met paard en wagen kon binnenrijden; door deze poorten gingen allen, die macht en aanzien hadden, of op onderscheiding van stand aanspraak maakten. Maar ook hadden deze steden een kleine of enge poort; ook Jeruzalem had zulk een; maar niemand, die, om zo te zeggen, enigszins op welvoeglijkheid acht gaf, waagde het door deze enge poort de stad binnen te komen; men kwam zodoende stellig in algemene opspraak, men verloor zijn goede naam en bracht zich bij de geestelijke overheid en bij zijn stadgenoten in verdenking, wanneer men door deze nauwe poort binnenkwam; ging men dan eens zo binnen, zo sloop men er meer doorheen, dan dat men er rustig en vrij doorging; men zag naar alle zijden om, of soms een fatsoenlijk mens het ook gezien had.

Waarom deed men zo?

Deze nauwe poort werd alleen gebruikt door de geringe volksklasse; alleen wie doodarm was, en alleen het slechte volk ging daardoor. Bijzonder zij, die te arm waren om zich de dagelijks nooddrift voor geld te verschaffen, begaven zich naar de Olijfberg, stalen daar vijgen en dadels, en slopen dan met deze vruchten door de enge poort de stad binnen; zij hadden dan nog veel moeite om er door te komen, zonder door de gerechtsdienaren of door de tollenaars gegrepen te worden; voor vijgen toch en dadels was belasting verschuldigd. Zo was het dan voor een fatsoenlijk mens een ware zelfoverwinning, door deze enge poort te gaan; immers deed hij het, dan werd hij met het gemene volkje, met de armen en armsten gelijkgesteld; uit dien hoofde liet liefde tot zijn goede naam het hem niet toe door dit poortje in de stad te komen; daargelaten nog, dat iemand met geen paard en wagen of omringd van een talrijk gezelschap er door kon komen; het was alleen mogelijk voor één persoon. Omdat het dus een overwinning, een zelfverloochening kostte, zegt de Heere: "Strijd er om", en omdat de goede naam er door in gevaar kwam, zegt Hij: "Velen zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen."

Met deze woorden wil Hij zeggen: Zij zullen dan naar deze dan naar gene kant uitzien, en deswege voor de mensen zich schamen; zij zullen zich om eigen eer of om des voordeels wil weer van het nauwe pad en van de weg naar de enge poort afkeren, en zich op de brede weg begeven. Zo verstaat u dan nu al wat de Heere bedoeld heeft, wanneer u slechts in het oog houdt, dat het beeld ontleend is aan de enge poort en niet aan de hoge stadspoorten, en dat er, om in de stad Gods binnen te komen, slechts één enige ingang bestaat, die gelijk is aan de beluchte ingang en doorgang door het enge poortje van een Oosterse stad; en dat er naar deze ingang heen slechts één smalle wegloopt, gelijk aan het smalle paadje, dat naar de enge poort van een Oosterse stad heenleidt. Het onderscheid ligt alleen daarin, dat er op de geestelijke Olijfberg Weliswaar vruchten gestolen worden, maar ook vruchten worden verkocht, waarbij dan een bewijs wordt

afgegeven; dat de verschuldigde rechten voor die vrucht betaald zijn, en dat er in de geestelijke enge poort een geestelijke justitie de wacht houdt, die alleen dan een arme met de vruchten laat doorgaan, wanneer hij het bewijs levert, dat er voor de vrucht van de Olijfberg de rechtmatige tol is betaald.

Welnu, u hebt allen, als arme zondaren, in meerdere of mindere mate vrucht geplukt van de geestelijke Olijfberg; aan de enge poort wordt zonder genade naar het bewijs gevraagd, het bewijs onderzocht en nauwkeurig gelet op het stempel. Daarom leg ik u deze vraag voor: Hebt u het bewijs bij u? Hoe ziet het er uit? Wat leest gij daarop?

Omdat vrijwel iedereen in de Christenheid het daarvoor houdt, dat hij strijdt, om door de enge poort door te gaan, dat hij zich op de smalle weg bevindt, of dat hij door de enge poort doorgekomen is, daarom houd ik u voor ogen wat het bewijs is, waarmee alléén wij door de enge poort kunnen binnenkomen. Daarbij moge een ieder zichzelf onderzoeken, of hij dit bewijs bij zich heeft.

Terwijl ik het beeld van het strijden, om door de enge poort in te gaan, vasthoud, ga ik tegelijkertijd met u over in een ander beeld, namelijk in het beeld van een loopbaan en in het beeld van die wedstrijd. Daarvan lezen wij bij onze Apostel, in het 9e hoofdstuk van de eerste Zendbrief aan die van Korinthe: "Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loepen allen wel lopen, maar dat één de prijs ontvangt? Loopt also, dat gij dien moogt verkrijgen. En een ieder, die om prijs strijdt, onthoudt zich in alles. Dezen dan doen dit wel, opdat zij een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij een onverderfelijke. Ik loop dan also, niet op het onzekere; ik kamp also, niet als de lucht slaande; maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde." (1 Kor. 9: 24 - 27)

En in de eerste Brief aan Timotheüs schrijft hij: "Strijd de goede strijd des geloofs" (I Tim. 6: 12) en in de tweede Brief aan Timotheüs: Lijd verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus. Niemand die in de krijg dient, wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftochts, opdat hij die moge behagen, die hem tot de krijg aangenomen heeft. En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden." (2 Tim. 2: 3 5)

Het beeld van een loopbaan en van de wedstrijd om de prijs, hebben wij in het voor ons liggende hoofdstuk. Heeft men het bewijs, dat men goed loopt en goed strijdt, dan heeft men ook het bewijs, dat men strijdt, om door de enge poort in te gaan. Loopt men goed en strijdt men wettelijk, dan verkrijgt men de prijs; heeft men het bewijs, dat de vrucht wettelijk geplukt is, en men op rechtmatige wijze eigenaar geworden is, dan komt men door de enge poort. Wat ons afhoudt om door de enge poort in te gaan, en wat ons in de wedloop om de prijs ophoudt, is een en hetzelfde; het is dit: dat de enge poort, dat de kroon, aan het einde der loopbaan opgehangen, niet het enige voorwerp is en blijft, waarop wij uit zijn, maar dat wij ons van dit enige voorwerp laten afleiden en afhouden door iets anders.

Ik maak hier vooraf deze opmerking, dat wij hier naar de Griekse tekst lezen: "Daarom ook wij, omdat wij zo'n hoop van getuigen rondom ons hebben, terwijl wij afgelegd hebben eiken last en de zonde, laat ons lopen door lijdzaamheid in de wedstrijd, die ons verordend is."

En nu het bewijs, met hetwelk wij alleen door de enge poort komen, het waarteken, waarom wij zo lopen dat wij de prijs, de kroon, ontvangen zullen, is dit:

- Ten eerste, dat wij het voor vast en zeker houden, dat een strijd ons verordend is; of: dat er geen andere ingang in de stad Gods bestaat dan door de enge poort. Dat ons deze strijd verordend is, weten wij reeds uit de woorden van de Heere tot de slang in het Paradijs: "Ik zal vijandschap zetten tussen uw zaad en haar "Zaad", dat is "het Vrouwenzaad." Er is een harde strijd tussen des duivels werk en Gods werk, tussen de gerechtigheid van het vlees en de gerechtigheid van Christus, tussen vlees en Geest. De lopers in de loopbaan hebben een wet, overeenkomstig welke zij moeten lopen; de baan is voor hen afgebakend, en de tijd, welke zij voor de wedloop mogen besteden, is nauwkeurig opgegeven; en zij weten het allen, dat, zo zij niet behoorlijk de voorgeschreven bepalingen in acht nemen, de prijs door

hen niet wordt verkregen. In gelijke zin zeggen de Apostelen, "dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan"; in dezelfde zin staat er ook geschreven: "Wie volharden zal tot de einde, die zal zalig worden." Deze strijd is een strijd op leven en dood; en tot het bewijs waarvan wij spraken, behoort in de eerste plaats dit: *dat hij die aan deze strijd deelneemt en die voor verordend houdt, door de enge poort ingaat*. Dat ingaan is een bewijs, dat hij in de loopbaan is. In deze strijd dan, of wel in deze loopbaan hebben wij te lopen, en wel met spoed, zoals dit uitgedrukt is in het Griekse woord, dat de Apostel bezigt, en dat eigenlijk een zo *snel lopen* betekent, dat de grond als het ware van onder de voeten weggeslagen is; een voortlopen met haast, gelijk de engelen aan Lot bevel gaven, zeggende: "Behoud u om uws levens wil, zie niet achter u om, en sta niet op deze ganse vlakte; behoud u naar het gebergte heen, opdat u niet omkomt. Haast u, behoud u in Zoar." (Gen. 19:17 vv)

- Zo behoort dan tot het bewijs, dat wij binnenkomen, in de tweede plaats: Dat het werkelijk onze bedoeling is om door de enge poort in te gaan, dat wij op de smalle weg wandelen, dat wij in de loopbaan lopen en wel met haast, om onzes levens, om van onze ziele wil.
- Ten derde behoort tot dit bewijs: dat wij in de loopbaan lopen door lijdzaamheid; zo ook: dat wij het smalle pad, den. weg naar de enge poort bewandelen door lijdzaamheid; dat wil zeggen: dat wij ons aan al de ellende, die ons gedurende het lopen overkomt, niet storen, dat wij integendeel ons die laten welgevalen, en volharden, totdat wij door de enge poort heen zijn, totdat wij de prijs, de kroon verkregen hebben. Bij voorbeeld: Dengene, die loopt, kan onder het lopen wel de milt beginnen te steken, of de adem hem begeven; ook kunnen allerlei gedachten hem overvallen, als: "Houd maar op, u verliest uw leven daarbij, u kunt het niet uithouden, u krijgt de prijs toch niet;" of ook: men wordt toornig op de wetten voor het lopen in de loopbaan, als: dat men zijn gang niet vertragen mag of ook dat men niet mag springen, maar bij de grond moet blijven en zo voortsnelen. wie het evenwel gaat om de prijs, wie de kroon hebben wil, die volhardt nochtans, die denkt: "Liever dood, dan de prijs, de kroon, te missen!"
- Ten vierde behoort tot dit bewijs: dat men elke last afgelegd heeft, én de zonde, welke de mens altoos aankleeft, of hem omringt en lichtelijk verleidt. Wat deze last en deze zonde is, wordt ons, op het best, opgehelderd uit de gewoonten der wedlopers en uit hetgeen bij de wedstrijd gemeenlijk voorviel. Degene namelijk, die met hart en ziel aan de wedstrijd deelnamen, droegen daarvoor veel zorg, dat hun niets tot last zijn kon in het lopen om de prijs; zij vermeden daarom alle onmatig gebruik van spijs of drank, opdat het lichaam hen niet door zijn zwaarte zou kunnen hinderen; daarbij wierpen zij alles van zich af, wat zij van onnodige kleding aanhadden. Dat is "den last afleggen."
- Voorts waren zij, die in de loopbaan liepen, zelf aan allerlei verleiding blootgesteld, van de zijde der vele omstanders, die deels van de wedloop geen verstand hadden, deels aan de lopers de prijs niet gunden; of die er enkel vermaak aan hadden, iemand op te houden; of ook die door andere medestrijders omgekocht waren, om aan een goed strijder de moed te benemen. Enige strijders waren er, die in het begin zeer snel liepen, dan klonk het eerst uit aller mond: "Deze loopt hard, die behaalt de prijs"; maar wanneer zij over het midden der baan heen waren, konden zij niet meer vooruitkomen. Middelerwijl liep een ander meer langzaam, en scheen verre bij de eerste achter te blijven; over die sprak nu elk omstander naar zijn aard, en schier geen enkele was er, die van dit lopen enig begrip had; bijna allen zeiden: "Wat wil deze?" en allen schreeuwden, om hem te ontmoedigen, terwijl allen de eerste toegejuicht hadden.
- Voorts wierpen de honger staande toeschouwers, vooral naarmate de loper nader bij de eindpaal, bij de opgehangen prijs kwam, allerlei hindernissen in de weg, om te veroorzaken, dat de loper niet bij de grond zou blijven maar sprongen maken, of zij wierpen allerlei begeerlijke voorwerpen, bij voorbeeld: vergulde appelen en dergelijke voor hem neer op de baan, opdat hij, die liep, denkende: "dit kan ik wel meenemen", zich zou bukken om het op te rapen, en zo zou worden opgehouden of in de snelle vaart bij het oprapen ter aarde zou storten. Met dergelijke voorwerpen toch werden de lopers gewoonlijk verlok.

De enge poort en de loopbaan is zo het lijden, dat ons uit genade gegeven is om Christus wil te lijden; het is de smaadheid van Christus en Zijn kruis, die wij te dragen hebben; het is de schande, welke gewoonlijk door de wereld dengene wordt aangedaan, die van Christus zijn. Het zijn de vele verdrukkingen, die de kinderen Gods hier te wachten hebben, de verzoeken en vervolgingen om der gerechtigheid wil; het zijn al de smarten en ontberingen, welke de gelovige heeft te verduren; daarbij de zelfverloochening en het wegwerpen van alle steunsels in het zichtbare; het blijven in en het volharden bij het Woord Gods; het blijven in Christus en het bewaren van Zijn geboden. Dit is de door God verordende weg in het Koninkrijk der hemelen.

Dezen weg hebben allen gelopen, die ooit zalig geworden zijn, en deze weg moeten wij gaan, zo wij zalig willen worden.

Degenen, die deze weg gaan, hebben elke last afgelegd, dat is, zij hebben alles afgelegd wat hun het lopen bemoeilijkte; zij hebben de rechtervoet en de rechterhand, die hen ergerden, afgehouden; het rechteroog, dat hen ergerde, uitgeworpen; de begeerlijkheden der wereld hebben zij verzaakt, en de zonde afgelegd, die zo lichtelijk verlost en van de weg afbrengt; dat is, zij vragen er niet naar, hoe de omstanders hun loop beoordelen, ook niet daarnaar, wat de duivel en het wankelmoedige hart hun toefluisteren; zij zijn getuchtigd, onderwezen en opgevoed, om de gulden appelen der boze begeerte, die hun voor de voeten geworpen worden, niet op te rapen, maar daarover heen te stappen, om te jagen naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die hun wordt voorgehouden; zij laten zich dit doelwit niet uit de ogen wegtoveren.

Zij hebben dit echter niet uit zichzelf afgelegd, maar in Christus, en door zijn genadige tuchtiging hebben zij het afgelegd. Toen zij door de Geest der wedergeboorte in Christus zijn overgegaan, hebben zij de besliste keuze gedaan, om te lopen de weg der geboden des Heeren en te vermijden de paden des doods; zij hebben alles, wat hen daarvan mocht afhouden, afgelegd in het lichaam van Christus aan Zijn kruis, en zijn daarvan vrijgemaakt in Zijn bloed door de Geest, Die heiligt uit kracht der opstanding van Jezus Christus uit de doden.

Intussen zijn dezulken geen helden, al zijn zij ook helden; het blijft voortdurend een strijden, om door de enge poort in te gaan, en Paulus schreef van zichzelf: "Niet dat ik het alrede verkregen (gegrepen) heb" te weten de prijs, de kroon, "maar ik jaag er naar." Zo worden dan de strijders hier bemoedigd, vooreerst daardoor, dat zij te weten komen, dat zij niet de enige zijn, die zo'n weg, zo'n pad bewandelen, dat zij ook niet de enige zijn, bij wie het geheel uit en gedaan schijnt te zijn, dat veelmeer een grote hoop, een grote menigte van getuigen dezelfde baan met gelukkig gevolg heeft gelopen; dat al deze getuigen zo gestreden hebben, als zij, en een zalige uitkomst hebben verkregen.

Daarom lezen wij: "Alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende." Hoe het deze getuigen gegaan is, hoe zij hun lijden zijn te boven gekomen, wat zij door het geloof hebben verricht, en hoe hun hoop niet beschaamd is geworden, hoe zij als getuigen van deze dingen in de geschiedenis zijn gesteld geworden, dat alles heeft de Apostel meegedeeld in het elfde hoofdstuk, aan hetwelk hij de verheven woorden laat voorafgaan: "Nog een zeer weinig tijds, en Hij, Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven. Maar de rechtvaardige zal uit het (zijn) geloof leven. Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet."

Om ons intussen des te meer te bemoedigen, schrijft hij: "Laat ons zien op de oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus", dat is: "Laat ons het oog scherp op Hem richten, en onverzwakt op Hem zien, gelijk iemand onverzwakt ziet op iets, dat hij zich als doelwit heeft voorgesteld, zodat wij met de ogen der ziel aan Hem blijven hangen, en Hem in de Geest bij ons behouden.

Het Griekse woord, in onze vertaling weergegeven door "overste Leidsman"*, vertaalt Luther tweemaal door "Vorst", zoals wij het ook in onze Nederlandse Overzetting vinden; zo Handelingen der Apostelen 3:15: "Den Vorst des levens hebt gij gedood", en hoofdstuk 5:31: "Dezen heeft God door zijn Rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden." Eenmaal vertaalt Luther het door "Hertog", waar wij ook lezen "overste Leidsman", en dat in Hebrëen 2:15, waar

wij lezen: "Het betaamde Hem ... dat Hij de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen." Het Griekse woord betekent in de eerste plaats: "Voortbrenger" en dus: Aanvanger, Beginner. Het woord: "Voleinder" betekent iemand, die een zaak zo daargesteld heeft, dat zij volkomen datgene is, wat zij zijn moet. En de naam Jezus" moeten wij hier nemen in zijn volle betekenis: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Terwijl de Apostel de Heere "Jezus" hier "den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs" noemt, dus "den Aanvanger en Voleinder des geloofs", wil hij ons daarmee te verstaan geven, dat God het geloof aan Zijn Woord gewild heeft en wil, en dat in het doen van deze wil van God onze verzoening, onze begenadiging en onze zaligheid gelegen is.

Verder zegt hij ons daarmee, dat weliswaar alles zich tegen dit doen heeft gekant, dat alles dit doen in de weg gestaan heeft, dat evenwel Jezus, als de Held uit Juda's stam, het doen van deze wil op Zich genomen en ook heerlijk voleindigd heeft; dat, wanneer wij op Hem zien en voor niets vrezen, wij zeker kunnen zijn van de prijs, dewijl wij in Hem alle sterkte hebben, om de loop te voleindigen; bovendien dat Hij barmhartig is, om onze overtredingen, die wij in de loop begaan, te vergeven, onze misstappen weer goed te maken en ons gedurig nieuwe krachten te doen toestromen, wanneer wij niet meer voortkunnen; alles, omdat Hij als onze Zaligmaker ons liefheeft.

Daarenboven ligt in de naam Jezus" hetgeen de Apostel spoedig hierop laat volgen: "Die, daar Hij wel vreugde hebben kon", dat is: "Daar Hij in de hemel bij de Vader wel had kunnen blijven", of zoals het ook uitgelegd kan worden: "Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was", dat is, voor het erfdeel, dat de Vader Hem daarvoor beloofde, "het kruis heeft verdragen en schande veracht", gelijk wij lezen in een oud lied:

*Hij sprak tot Zijn Zoon:
"Ik moet Mij nu der armen,
Die niets goeds kunnen doen,
Gans Vaderlijk erbarmen;
'k Wil hun een Heiland zenden
Tot wie ze om troost zich wenden,
Die hen kan benedijen,
Volkomen kan bevrije
Uit satans macht en banden
Door zijn sterke handen.
Zij zijn met al hun doen
In eeuwigheid verloren.
Daarom, Mijn lieve Zoon,
Heden van Mij geboren,
Zal 't leed U overstelpen;
Gij zult deze armen helpen.
Dies neemt u aan de mensheid,
En zonder zonde en boosheid
Wordt u verzocht in zwakheid.
'k Wil U tot erfdeel geven
De Heid'nen wijd en zijd.
Gij schenkt hun 't eeuwig leven,
Het heil, voor hen bereid."*

Daar nu de Apostel Paulus er aan toevoegt: "En is gezeten aan de Rechterhand van de troon Gods" wil hij daarmee zeggen: Nadat Hij het geloof voleindigd heeft, heerst Hij met God, is alles aan Hem onderworpen, moet alles wat Hem weerstreeft onder zijn voeten te onder gebracht worden; thans prijkt Hij in de majesteit, macht en heerlijkheid Gods als Overwinnaar en als Helper der armen en ellendigen, die strijden om door de enge poort in te gaan, die de loopbaan lopen met lijdzaamheid.

Degene onder u, die bevreesd zijn voor het kruis, het lijden, de smaad en de schande, welke verbonden zijn met het waarachtige belijden van Christus, die niet strijden om door de enge poort door te gaan, en zich niet bekeren van de brede weg en van het zien op de mensen, op vlees en op hun eigen gemak, mogen gewaarschuwd zijn! Naderhand zullen zij wel zoeken in te komen, doch zij zullen niet kunnen! voor eeuwig zullen zij dan gegrepen worden in de enge poort, en de Rechter zal tot hen zeggen: "Ik heb u nooit gekend." Zij hebben geen bewijzen voor hun vruchten.

Degene van u, die in de loopbaan lopen en niet hebben afgelegd de begeerlijkheid, het ongeloof en de wankelmoedigheid, of ook menen, dat zij hetgeen hun op de weg toegeworpen wordt wel kunnen oprapen en meenemen, ook zij mogen gewaarschuwd zijn, want, al is het dat zij in de loopbaan lopen, - niet allen verkrijgen de prijs!

U echter, die de goede keuze gedaan hebt, die de zegen en het leven verkozen hebt, laat u door niets ontmoedigen! bewaart de strijdleus, het parool: "*Voorwaarts!*" Immers, al kost het ook strijd om bij het woord des geloofs te blijven, terwijl u niets dan het tegenstrijdige voor u ziet, nochtans zult u weten, dat al wat u wil hinderen in de verkrijging van de prijs, overwonnen is, dat Jezus er uw Borg voor is, dat de kroon u niet zal ontgaan! Nadat u een weinig tijds hebt gestreden, gekampt, geworsteld, komt er toch iets dat alles te boven gaat, namelijk dat u met Paulus zeggen kunt: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal." (2 Tim. 4:7 vv)

U hebt gehoord, hoe het bewijs luidt; wie het heeft, die verheuge zich met beving; wie het niet heeft, die make, dat hij het nog uit genade verkrijge; wie nog niet de last heeft afgelegd, die hebbe hem afgelegd; en wie door lijdzaamheid loopt, die wete, dat hetzelfde lijden aan zijn ganse broederschap in de wereld volbracht wordt, en hij zegge met de stervenden Stefanus: "*Ik zie de Zoon des mensen, Jezus, staande ter Rechterhand Gods!*" AMEN

Deze leerrede werd gehouden te Elberfeld op de 11. Mei 1851. des voormiddags.